

Labprātīgas izsoles tiesas ceļā procesuālās īpatnības,  
Civillikuma 2089.panta piemērošana un Satversmes  
tiesas skaidrojumi.

*The procedural specificities of the voluntary auction of  
immobility, application of Article No.2089 of the Civil law  
and related explanations of the Constitutional Court of the  
Republic of Latvia.*

***Mg. iur. Kristīne Neimane***

# Darba mērķis

- identificēt Civilprocesa likuma nepilnības saistībā ar 49.nodaļas prasību ievērot Civillikuma 2075., 2083., 2084., 2087., **2089.** un 2090.pantu prasības, **pārdodot īpašumu labprātīgā izsolē;**
- **parādnieka tiesības/ iespējas iesniegt pieteikumu Civilprocesa likuma 49.nodaļas kārtībā,** kopsakarībā ar Civillikuma 1323.pantu;
- **Parādnieka tiesības un intereses labprātīgās nekustamā īpašuma izsolēs Satversmes tiesas sprieduma skaidrojumā un praksē;**
- **Speciālo likuma normu prasības, atsavinot labprātīgā izsolē lauksaimniecības zemi.**

# Tēmas aktualitāte :

- Civilprocesa likuma un Civillikuma, kā arī speciālo tiesību normu savstarpēja harmonizācija;
- Civilprocesa likuma uzlabošana/pilnveidošana;
- Parādnieka (ieķīlātās lietas īpašnieka) faktiski beztiesiskais stāvoklis;

## CPL 49. nodaļa un CL 1323.pants :

- CPL 49. nodaļa nosaka, ka pieteikumu tiesā var iesniegt – ieķīlātās lietas īpašnieks un kreditors (hipotekārais kreditors, kuram ir tiesības pārdot īpašumu par brīvu cenu);
- Ieķīlātās lietas īpašnieka iespējas iesniegt pieteikumu būtiski ierobežo CL 1323.pants un apstāklis, ka reģistrētās hipotēkas apmērs var neatbilst faktiskajām parāda saistībām;
- CL 1323.panta prasību zemā konkretizācijas pakāpe un procesuālā regulējuma neesamība CPL 49.nodaļā – juridiskā literatūrā tiek skaidrota kā pilnībā atbilstoša situācija.
- CL 1323.panta regulējums tiek attiecināts (kā liecina skaidrojumi juridiskā literatūrā) arī uz ieķīlāto nekustamo īpašumu, tomēr atbilstoša procesuālā kārtība CPL 49.nodaļā nav noteikta.

- **CL 2089.pants nosaka sekojoši :**

Ja labprātīgā izsolē **vairāksolītājs vilcinās izpildīt nosacījumus**, vai ja viņam nav pārdodamās mantas iegūšanai vajadzīgo **personisko īpašību**, tad mantu, **pēc pārdevēja prasījuma**, no jauna **noliek izsolē uz minētā vairāksolītāja rēķinu** un risku. Līdz tam laikam viņa tiesības un pienākumi paliek spēkā, un kamēr nav pienācis laiks jaunai izsolei, viņš var to novērst, izpildot minētos pienākumus, t.i. samaksājot no viņa pienākošos summu un nokavējuma procentus, kā arī jaunās izsoles izdevumus.

CL 2089.panta piemērošanai ir tieša ietekme uz : **parādnieka procesuāliem izdevumiem**; piemērojot CL 2089.pantu – tie samazinās.

**Pārdodot lauksaimniecības zemi** – CL 2089.pants atļautu ievērot speciālo normu prasības darījumiem ar lauksaimniecības zemi.

**Pašreiz spēkā esošajā CPL redakcijā nav ieviets procesuālais regulējums CL 2089.panta piemērošanai.**

# CPL 49.nodaļa un CPL 614., 615.pants

- ❑ **CPL 49.nodaļas 389.pants** pieprasa ievērot labprātīgās izsolēs CL 2075., 2083.-2084., 2087., **2089.** un **2090.panta prasības**.
- ❑ CPL 49.nodaļa nenosaka, ka, iesniedzot pieteikumu, tā saturam jāatbilst speciālām prasībām, kādas minētas CPL 389.pantā.
- ❑ **CPL 73. nodaļā nav paredzēta speciāla kārtība** (attiecīgs procesuāls regulējums), **kas ļautu realizēt CL 2089.pantā noteikto.**
- ❑ **CPL 614.,615.pants un CL 2074., 2076.panti** tiek minēti kā arguments un izskaidrojums tam, ka CL 2089.pants piemērots netiek (vai nav jāpiemēro).

# Secinājumi

- ❑ juridiskā literatūrā dotie skaidrojumi par parādnieka tiesībām iesniegt pieteikumu nekustamā īpašuma labprātīgai pārdošanai izsolē, norāda, ka parādniekam šādas tiesības nav. Minēto pamato ar CL 1323., 1080., 1587.pantu un CPL 49.nodaļas speciāla regulējuma neesamību CL 1323.panta prasību izpildei. **Tiesību neesamība, tiek uzskatīta par atbilstošu un tiesisku situāciju.**
- ❑ CL 2089.panta piemērošana un secīgi CPL 49.nodaļas 389.panta prasību izpilde praksē nenotiek un CPL 73.nodaļā nav ietverts attiecīgs regulējums. **Praksē tiek uzskatīts, ka CPL 73.nodaļa prevelē pār CPL 49.nodaļas prasībām.**
- ❑ **Atsavinot lauksaimniecības zemi, CPL 49.nodaļā nav ieviestas prasības par speciālo normu, t.i. likuma «Par zemes privatizāciju lauku apvidos» VI.nodaļas ievērošanu.**

# Priekšlikumi :

- ❑ pārskatīt CL 1323.panta prasību piemērošanas nepieciešamību gadījumā, kad labprātīgā izsolē pārdodams ieķīlātais nekustamais īpašums;
- ❑ grozīt CLP 49.nodaļas 396.panta trešo daļu, paredzot, ka pārdošanas nosacījumiem jāsaturs norādes par to, ka tiks ievēroti CPL 398.panta speciālās prasības, t.sk. Attiecībā uz CL 2089.panta piemērošanu procesa ietvaros.
- ❑ grozīt CLP 49.nodaļas 396.panta trešo daļu, paredzot, ka pārdošanas nosacījumiem jāsaturs norādes – vai pārdodamais īpašums ir lauksaimniecības zeme; attiecīgi jāsaturs norādes par speciālo normu prasību ievērošanu un izpildi procesa ietvaros.
- ❑ CPL 73.nodaļa grozāma, paredzot atsevišķu (speciālu) regulējumu speciālo procesuālo prasību izpildei, t.i. CL 2089.panta prasību izpildei.